رسانه

وحدت

سه‌شنبه :: ۷ خرداد ۱۳۹۸ :: شماره ۵۳۹۴

جام‌جم ۵

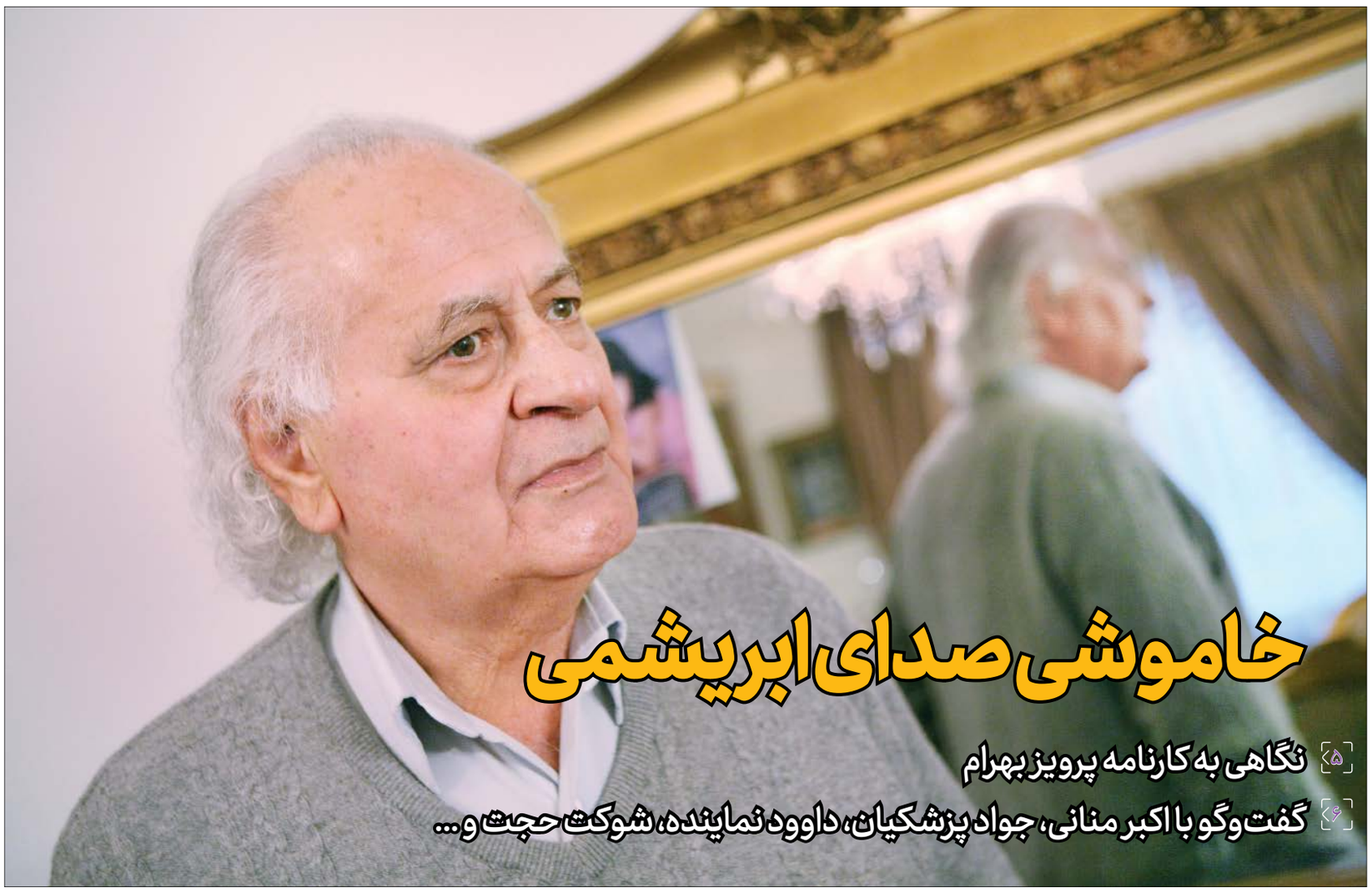

خاموشی صدای ابریشمی

۵ نگاهی به کارنامه پرویز بهرام

۶ گفت‌وگو با اکبر منانی، جواد پزشکیان، داوود نماینده، شوکت حجت و...

فاطمه عودباشی نوشین مجلسی

رسانه

۴ مرداد ۱۳۱۲، صدایی گرم و ابریشمی متولد شد؛ آوایی که سال‌ها بر تارك دوبله ایران طنین‌انداز بود و به وقت عدالتخواهی صدای مظلومانی که توانایی پرداخت حق‌الوکاله نداشتند. پرویز بهرام دانش‌آموخته کارشناسی حقوق قضایی، وکیل رسمی دادگستری و بازیگر تئاتر بود که آشنایی او با جعفر والی و هوشنگ لطیف‌پور و البته صدای منحصربه‌فردش پایش را به دوبله فارسی هم باز کرد. بهرام سال ۲۸ با دوبله یکی از نقش‌های فیلم ایتالیایی هنرپیشه به عرصه‌ای قدم گذاشت که ردپایش هنوز و همیشه، حتی پس از عبور او از این جهان خاکی، به جا مانده است. جامعه دوبله و هنر ایران، شش خرداد ۹۸ به سوگ خاموشی صدایی نشست که حدود ۷۰ سال برای مردم این مرزوبوم خاطره‌سازی کرده است.

از تئاتر تا صداپیشگی

تئاتر را از دبیرستان و درست در سال‌هایی شروع کرد که استحکام تئاتر و دوبله ایران مدیون آن زمان است. در تئاتر، هم بازیگری می‌کرد و هم نمایشنامه‌ای را به عنوان کارگردان به اجرا می‌گذاشت.

بعدها به هنرستان هنرپیشگی رفت و با هنرمندان نام‌آشنایی چون علی نصیریان، جعفر والی، رضا بدیعی، بیژن مفید، عباس جوانمرد و هوشنگ لطیف‌پور همدوره بود. دوستی او با والی و لطیف‌پور سبب خیری شد تا صدای مخملی بهرام به مجموعه آواهای بی‌نظیر تاریخ دوبله ایران افزوده شود.

وکالت، یك هنر دراماتیك

دانش‌آموخته رشته حقوق از دانشگاه تهران بود، سال ۴۶ پروانه وکالت اخذ کرد و مدت کوتاهی به صورت عام‌المنفعه به وکالت هم مشغول بود.

او دلیلش برای گزینش این شغل را هنری که در نفس آن وجود دارد، عنوان کرده بود. به عقیده او هنرپیشگی و بیان خوب بخشی از وکالت است.

از سلطان صاحبقران تا کارآگاه کاستر

صدای بهرام به واسطه آثار شهره و درخور توجهی که دوبله کرده در حافظه بسیاری ثبت شده است. او در فیلم مرد سوم به کارگردانی کارول لید جای اورسن ولز صحبت می‌کرد و در ساخته مشهور ولز یعنی همشهری کین مدیریت دوبلاژ را بر عهده داشت. این مدیر دوبلاژ همچنین صدای رسای هنرپیشگان بنامی چون کرك داگلاس، آنتونی هاپکینز، هربرت لوم، لورنس اولیویه، جیمز میسون و... هم بوده است؛ بازیگرانی که نام هر کدام از آنها برای وزن بخشیدن به کارنامه یك دوبلور کافی به نظر می‌رسد. فیلم‌ها، سریال‌ها و مستندهایی مثل بینوایان، آوای برندات، دانتون، ژولیوس سزار، بیلی باد، روباه پیر (کارآگاه کاستر)، جاده ابرریشم، راز بقا و... هم از دیگر آثار مطرحی است که صدای بم و گوش‌نواز بهرام نقشی در آنها داشته است. او همچنین در میان آثار ایرانی نیز به جای ابوموسی اشعری در سریال امام علی (ع) و شخصیت امیرکبیر در سریال سلطان صاحبقران صحبت کرده است.

نقش‌آفرینی یك صدا

بهرام را می‌توان ستاره تئاتر در سال‌های دور هم دانست. جوان خوش صدای دوبله که از صحنه نمایش به استودیو آمده بود، گاه صدایش را از پشت نقاب نقش‌هایی که می‌گفت، بیرون می‌کشید و دوباره تمام قد بر صحنه حاضر می‌شد تا در تئاتر نه تنها آوا، بلکه هنر بازیگری‌اش را هم به رخ بکشد. توانایی او در تئاتر و مسلط بودنش بر فن بیان باعث شد، جز معدود کسانی باشد که بی‌تست و آزمون دوبله را آغاز می‌کند.

ستون‌های صداپیشگی در تلویزیون

پرویز بهرام از ستون‌های پایه‌گذاری قسمت فنی واحد صداپیشگی در تلویزیون است. او، هوشنگ لطیف‌پور و تعدادی از همکارانشان زمان تاسیس تلویزیون ملی، قسمت فنی واحد دوبلاژ در تلویزیون را احداث کردند. بعدها سعید شرافت و دیگر مدیر دوبلاژها هم به آنها پیوستند. فیلم‌هایی از بزرگ‌ترین و پرفروش‌ترین شاهکارهای ادبیات جهان همچون بینوایان، گوژپشت نتردام، برادران کارامازوف و... در همین استودیو تلویزیون دوبله شدند.

خاطره‌ای از اتللو

بهرام که یکی از صداپیشه‌های فیلم اتللو به کارگردانی یوتکویچ است، در گفت‌وگویی که با جام‌جم کرده بود خاطره‌ای از روزهای اکران این فیلم در سینما سعدی، نقل کرده: برای پیگیری تاثیر دوبله اتللو به سینما رفتم و در انتهای سالن نشستم. پیش از آنکه تک‌صدایی‌های شخصیت اتللو پخش شود، جوان کنار دستی‌ام دیالوگ‌ها را حفظ بود و بیان می‌کرد. سعی هم داشت که با صدای من بگوید. خیلی علاقه‌مند شدم و از وی درباره فیلم پرسیدم که جواب داد ۵۰ بار دیده‌ام و گفت‌وگوهای فیلم را حفظ شده‌ام.

تسلیت رسانه ملی

معاون سیما در پیامی درگذشت پرویز بهرام، گوینده و صداپیشه پیشکسوت تلویزیون و سینما را تسلیت گفت: انا لله و انا الیه راجعون

وداع نابهنگام پرویز بهرام، هنرمند گرانقدر و پیشکسوت عرصه صداپیشگی و گویندگی، مایه اندوه و خسران شد. سیمای جمهوری اسلامی ایران امروز یك همکار قدیمی و توانمند را از دست داد.

همزمان شدن ضایعه درگذشت پرویز بهرام با سالروز شهادت مولای متقیان، قابل اعتنا است؛ چراکه وی در تولید سریال ماندگار «امام علی (ع)» همکار و همراه بود و در ایفای صداپیشگی شخصیت ابوموسی اشعری به این اثر فاخر، جلوه‌ای ویژه بخشید.

آن هنرمند متعهد همچنین با صدای خود به مستندهای «راز بقا» و «جاده ابریشم» گرمای دلپذیری بخشید و ارزش آنها را دو چندان کرد.

طنین صدای او خاطرات زیبایی برای همه ما ساخته است و بدون شك مردم قدرشناس و هنردوست ایران هیچ گاه صدای ماندگار او را به فراموشی نخواهند سپرد. اینجانب با عرض تسلیت به خانواده محترم بهرام، مجموعه صداوسیما و تمامی هنردوستان این سرزمین، از خداوند منان برای آن عزیز از دست رفته آمرزش و آرامش و برای بازماندگان صبر جزیل طلب می‌کنم.

یادداشت: ناصر ممدوح

دوبلور و بازیگر

قوت زبان را جدی بگیریم

طبیعتا هرقدر برنامه‌های تلویزیون ما به‌روز، خلاقانه و جذاب‌تر باشد، آمار مخاطبان بالاتر خواهد رفت. این رسالت بزرگ و سنگینی است که تلویزیون باید انجام دهد.

قطعا ما به لحاظ قصه، کارگردانی، بازیگری، چهره‌پردازی و حتی در دیگر عوامل پشت صحنه که بسیار تخصص دارند، خیلی حرف برای گفتن داریم و اگر از همه اینها به‌خوبی استفاده کنیم، شك نکنید هرگز بیننده جذب شبکه‌های خارجی نخواهد شد.

ما بهترین سرمایه‌های انسانی را در این زمینه داریم و این خود بزرگ‌ترین نعمت است. به جرات می‌توانم بگویم در همه زمینه‌ها از همسایگان غنی‌تر هستیم و در حال حاضر واجب و لازم است از همه این قابلیت‌های خدادادی، بهره ببریم.

در بهره‌برداری از استعدادهایی که باید به سمع و نظر بینندگان برسد قوت صدا بسیار مهم است. باید بازیگرانی را به کار گمارد که زبان مادری را بشناسند.

باید از مجریانی استفاده کرد که دایره واژگانی زبان فارسی‌شان گسترده و متنوع باشد.

در حیطه تخصصی خودم که دوبله است نیز زبان است که حس و حال محصول را به مخاطب متبادر می‌کند.

اگر می‌بینید دوبله‌های ماهواره‌ای به دل نمی‌نشیند ولی دوبله‌های وطنی جلب توجه می‌کند، به دلیل شناخت زبان معیار و استفاده به‌جا از آن است.

خیلی‌ها گمان دارند بازیگر خوبی‌اند یا دوبلور خوبی هستند ولی نمی‌دانند در حرف زدن فارسی الکن هستند و فقط یك سری واژگان را حفظ و تکرار می‌کنند.

در حرفه دوبله گوینده‌هایی که برای این کار می‌آیند باید سنشان زیر ۳۰ سال باشد که تست صدا بدهند چون کار دوبلوری کار پرمشغله و سختی است و کسانی که می‌خواهند گوینده فیلم شوند باید توانایی بالایی داشته باشند تا بتوانند بیاموزند و بخوانند تا بر زبان مادری مسلط باشند.

بارها جوانانی را دیده‌ام که به گمان خوش‌صدایی وارد کار دوبله شده‌اند ولی چون نتوانستند خود را به‌لحاظ دانش زبانی و بیانی ارتقا دهند بعد از مدتی خسته شدند و قید دوبلوری را زدند.

در بازیگری هم همین است یعنی اگر بازیگر همه فن حریفی باشید و در زبان ضعیف باشید، کاری از پیش نمی‌برید.

باید کاری کرد که در تولیدات رسانه ملی چه محصولات نمایشی اصلی و چه محصولات دوبله زبان فارسی درست بیان شود تا حتی آنها که کم و کاستی در ادبیات فارسی دارند برای رفع کمبود به محصولات رسانه ملی رجوع کنند.

ببینید و بشنوید

شبکه نسیم

۱۹	هزاردستان: این برنامه می‌کوشد با روبه‌رو کردن مخاطب با انسان‌هایی که در مواجهه با موقعیت‌های خاص، دشوار و بعضا غیرقابل باور ایستادگی کرده و با امید و تلاش و توکل راه درست زندگی را بازیافته‌اند، مفهوم جدیدی از نگاه به زندگی را در ذهن مخاطب ایجاد کند.
۲۰	بی‌انتها
۲۰/۳۰	سریال مثل هیچ کس
۲۱	قاصدك
۲۱/۳۰	ربات‌های جنگی
۲۲	نمای نزدیك
۲۳	مستندرخ

شبکه تماشا

۱۷	هشت و نیم دقیقه
۱۸	دلدادگان
۱۹	افسانه اوك نیو
۲۰	بانوی عمارت
۲۱	زیرپای مادر
۲۲	بازرس فویل
۲۳	پرستاران

شبکه امید

۱۵	ایستگاه نیایش
۱۵/۴۵	قاب امید
۲۰/۲۰	افطاری ساده: این برنامه ضمن معرفی مساجد با نوجوانان صحبت کرده و مشارکت آنان را در ماه مبارك رمضان به نمایش می‌گذارد. برای تهیه گزارش از افطاری‌های ساده شما با سامانه پیامکی ۳۰۰۰۰۹۶۵ در ارتباط باشید.
۲۲	شاید برای شما اتفاق بیفتد

شبکه نمایش

۱۳	ماه‌جبین
۱۵	فرمان گمشده
۱۷	چراغ‌های ناتمام
۱۹	مترو
۲۱	مزرعه پدری
۲۳	انحنا

شبکه افق

۱۷	نیمه پنهان ماه: این برنامه با اجرای زینب ابوطالبی شامل گفت‌وگو با همسران شهدا درباره سیره زندگی و اخلاق و رفتار شهدای گرانقدر دوران انقلاب، دفاع مقدس و مدافع حرم به‌ویژه در ارتباط با خانواده و همسر است.
۱۷/۳۰	جزء خوانی قرآن کریم از مشهد مقدس
۱۹	ماه‌نشان
۲۱	سفیران هدایت
۲۱/۳۰	کرار
۲۲	محرمان محراب

شبکه‌های رادیویی

۹/۳۰	معارف: سلام زندگی/آثار اخلاقی و معنوی ماه مبارك رمضان در خانواده انگیزه، آرامش و نشاط معنوی در خانواده
۱۴/۰۵	سلامت: دوباره مرور کن/ با چالش‌های زندگی چگونه می‌توانیم مقابله کنیم؟
۱۵	اقتصاد: خانه تا کارخانه/ وضعیت و توسعه شرکت شهرك‌های صنعتی استان لرستان
۱۸	ایران: به رنگ خدا/ویژه برنامه به مناسبت ماه مبارك رمضان و تفسیر آیات قرآن کریم
۱۸	صبا: عشق علیه‌السلام/ ویژه برنامه به مناسبت شهادت حضرت علی (ع)
۱۹/۴۵	ورزش: اثر انگشت/ویژه برنامه افطار با بخش‌های متنوع
۲۱	فرهنگ: مشاعره/مشاعره آیینی به مناسبت شهادت امام علی(ع)